

Пояснювальна записка
до звіту про роботу Державного архіву Харківської області
та виконання плану розвитку архівної справи
за 2018 рік

1. Організаційна робота

1.1. Перелік основних питань, розглянутих на засіданнях колегій, науково-методичних рад державних архівів.

За звітний період проведені всі заплановані засідання дорадчих органів Державного архіву.

Відбулося 4 розширених засідань колегії Державного архіву, на яких розглянуто 20 питань, з них 1 позапланове про перенесення терміну розгляду питання.

На першому засіданні колегії підведено підсумки роботи Державного архіву та архівних установ області за 2017 рік, визначено завдання та пріоритетні напрями в роботі на 2018 рік.

Крім того на засіданнях колегії протягом року були заслухані такі доповіді: про роботу комунального підприємства «Міський архів» м. Харкова; про роботу архівних відділів Ізюмської, Красноградської, Лозівської районних державних адміністрацій, Ізюмської та Лозівської міських рад Харківської області та трудових архівів на відповідній території; про стан фінансового забезпечення та надання платних послуг у Державному архіві; про стан виконавської дисципліни у Державному архіві; про стан роботи зі зверненнями громадян; про стан роботи із засобами масової інформації, про роботу веб-сайту Державного архіву Харківської області та ведення його сторінок у соціальних мережах та інші питання.

Протягом 2018 року відбулося 5 засідань науково-методичної ради Державного архіву, у тому числі 1 позапланове, на яких було розглянуто та схвалено:

- 5 переліків документів, з них 4 до on-line виставок: “Місце служби — Афганістан”; “До Дня пам’яті жертв політичних репресій в Україні”; “Видатний український поет Олександр Олесь (до 140-річчя від дня народження)”; “Діти Голодомору” (до Дня пам’яті жертв голодоморів) (позапланово) та 1 до виставки для розміщення в читальному залі Державного архіву: “З історії храмів Харківщини”;

- 2 статті: “З історії храмів Харківщини” та “Видатний український поет Олександр Олесь (до 140-річчя від дня народження)”;

- 1 методичну розробку: “Інструкцію з електронного копіювання документів”;

- рукопис науково-інформаційного видання “Харківський архівіст” за 2018 рік.

Крім того, було розглянуто питання про стан підготовки рукопису збірника архівних документів “Поляки на Харківщині” та Анотованого реєстру описів фондів радянського періоду Державного архіву Харківської області, обговорено результати впровадження у роботу пам’ятки “Про ведення архівними відділами районних державних адміністрацій та міських рад міст обласного значення Харківської області картотеки обліку роботи з юридичними особами-джерелами формування документами Національного архівного фонду” тощо.

1.2. Перелік результатів наукових досліджень (розробок) УНДІАСД та НДІ мікрографії, впроваджених протягом звітнього періоду у діяльність державного архіву, архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад.

Протягом звітнього року у діяльність Державного архіву та архівних відділів РДА та міськрад упроваджувалися науково-методичні розробки УНДІАСД, у тому числі:

Примірна номенклатура справ апарату сільської (селищної) ради об’єднаної територіальної громади / Укрдержархів. УНДІАСД; Уклад.: О. М. Загорецька. — К., 2017. — 43 с.

Примірна номенклатура упроваджувалася в роботу архівними відділами районних державних адміністрацій, на території яких утворилися об’єднані територіальні громади. Примірну номенклатуру було використано при підготовці індивідуальних номенклатур справ ОТГ.

Копіювання документів у архівних установах України: методичні рекомендації / Держ. архів. служба України, УНДІАСД; уклад.: Л.В. Дідух. — К., 2016. — 68 с.

Методичні рекомендації упроваджувалися в роботу Державним архівом з метою удосконалення роботи з оцифрування документів, забезпечення збереженості архівних документів при їх копіюванні, дотримання технічних вимог до копіювальної техніки. Зазначена розробка використовувалася при підготовці “Інструкції з електронного копіювання документів” (схвалено протоколом засідання науково-методичної ради Державного архіву від 05.12.2018 №5).

2. Експертиза цінності документів

2.1. Проведення виїзних засідань ЕПК (із зазначенням районів, міст, установ).

Протягом 2018 року Державний архів не проводив виїзних засідань ЕПК.

2.2. Відомості про проведення грошової оцінки документів Національного архівного фонду (за формою):

Замовники грошової оцінки	Кількість замовників грошової оцінки	Кількість документів НАФ	Оціночна вартість документів (грн.)	Підстава проведення грошової оцінки ¹
1	2	3	4	5
-	-	-	-	-

3. Забезпечення збереженості документів Національного архівного фонду

3.1. Інформація про виявлення біоуряжених одиниць зберігання (кількість од. зб., проведені заходи, результат).

Протягом 2018 року в Державному архіві при перевірці наявності та фізичного стану документів у ряді фондів виявлено 4 971 од. зб., які мають сліди минулого біоуряження. Зазначені справи ізолювали від чистих, загорнувши у папір і розмістили в окремому приміщенні до проведення відповідного оброблення.

В архівних відділах РДА та міськрад Харківської області біоуряжених одиниць зберігання не виявлено.

3.2. Заходи щодо посилення охорони державних архівів, протипожежної безпеки, забезпечення надійності експлуатації їх інженерних мереж і комунікацій.

Протягом 2018 року у Державному архіві Харківської області та місцевих архівних установах області тривала робота щодо охорони державних архівів, протипожежної безпеки, забезпечення надійності експлуатації їх інженерних мереж і комунікацій.

Усі працівники, які були прийняті на роботу до Державного архіву, пройшли вступний інструктаж з питань пожежної безпеки. Записи про проведення вступного інструктажу реєструються в журналі реєстрації інструктажів з питань пожежної безпеки під особистий підпис особи, яку інструктують. Повторні інструктажі проводяться 1 раз на рік (проведено 28.12.2018 та 29.12.2018 р.).

¹ укладення договорів про передачу права власності або права користування, зберігання, передачу в заставу документів Національного архівного фонду, що є приватною власністю, у випадках, установлених законодавством; укладення договорів про передачу права тимчасового користування документами Національного архівного фонду, що є державною чи комунальною власністю; визначення розміру збитків, яких зазнав власник документів Національного архівного фонду внаслідок їх неналежного зберігання, що призвело до пошкодження, псування, нестачі, підроблення, розкрадання, незаконного вивезення або незаконної передачі іншій особі, а також знищення; проведення обов'язкового страхування унікальних документів Національного архівного фонду, а також страхування інших документів Національного архівного фонду у разі їх депонованого зберігання, реставрації, експонування чи іншого користування за межами архівних установ; інших випадків, передбачених законодавством.

У звітному періоді розроблені 9 інструкцій про заходи пожежної безпеки у Державному архіві, які затверджені заступником директора Державного архіву 18.01.2018 р., а саме:

1. Інструкція для чергового в будівлі Державного архіву по вул. Мироносицька, 41.
2. Інструкція для чергового в будівлі Державного архіву по пр. Московський, 7.
3. Інструкція для реставраційної майстерні Державного архіву.
4. Інструкція для архівосховищ Державного архіву.
5. Інструкція для службових приміщень Державного архіву.
6. Інструкція з експлуатації вогнегасників у Державному архіві.
7. Інструкція про дії персоналу щодо забезпечення безпечної та швидкої евакуації людей на випадок пожежі в приміщеннях будівлі Державного архіву по вул. Мироносицька, 41.
8. Інструкція про дії персоналу щодо забезпечення безпечної та швидкої евакуації людей на випадок пожежі в приміщеннях будівлі Державного архіву по пр. Московський, 7.
9. Інструкція з проведення вступного інструктажу з пожежної безпеки для працівників, учнів (студентів) під час виробничої практики (навчання) у Державному архіві.

Щотижня слюсарем-електромонтером відповідної кваліфікації (4 група електробезпеки) В. Скиданом проводяться профілактичні огляди та обстеження технічного стану електромереж та електрообладнання Державного архіву .

Усі працівники, які щойно були прийняті на роботу у звітній період пройшли вступний інструктаж з питань електробезпеки. Повторні інструктажі проводяться 1 раз на рік. Записи про проведення вступного інструктажу реєструються в журналі реєстрації інструктажів з питань електробезпеки під особистий підпис особи, яку інструктують. Інструктажі проводить В. Скидан.

Електромеханіком (М. Мастега) проводяться регулярні перевірки електричного і механічного устаткування у складі ліфта (вул. Мироносицька, 41), чищення, регулювання і змащування усіх необхідних вузлів та механізмів в цілях підтримки його чіткої працездатності. Суттєвих поломок ліфту у звітній період не було. Ліфту в будівлі по пр. Московський, 7 немає.

Наказом від 11.04.2018 року № 23 «Про визначення відповідальних за різні напрямки охорони праці у Державному архіві Харківської області та перегляд інструкцій з охорони праці» визначено відповідального у Держархіві за нагляд технічного стану ліфта – В. Сосницького, старшого майстра відділу фінансово-господарського забезпечення Державного архіву, який пройшов навчання, здав іспити та отримав свідоцтво відповідного зразка.

Оновлені Плани евакуації з приміщень будівлі Державного архіву по вул. Мироносицька, 41 та пр. Московський, 7, які затверджені заступником директора Державного архіву відповідно 18.01.2018 р. та 27.04.2018 р.

Завдяки рішенням Харківської обласної ради від 01 березня 2018 року № 675-VII «Про внесення змін до Програми розвитку архівної справи в Харківській області на 2017 – 2021 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 23 лютого 2017 року № 386-VII» та фінансуванню з обласного бюджету проведені роботи по: невідкладному ремонту внутрішніх сходів, приміщень, заміні внутрішніх та зовнішніх дверей, комунікацій (труб водопостачання, каналізації та тепlopостачання) в будівлях Державного архіву по вул. Мироносицька, 41 та пр. Московський, 7.

У березні-жовтні 2018 року проведена повна заміна труб тепlopостачання, всі радіатори опалення в приміщеннях Державного архіву по вул. Мироносицька, 41 та пр. Московський, 7 замінені на сучасні біметалеві. Замінені труби тепlopостачання до вводу в будівлю Державного архіву по вул. Мироносицька, 41 та запірна арматура у підземному колодязі.

У червні 2018 року проведена державна перевірка манометрів системи опалення по вул. Мироносицька, 41, пр. Московський, 7. Система опалення запущена 05.11.2018 року в приміщеннях Державного архіву по пр. Московський, 7 та 13.11.2018 року по вул. Мироносицька, 41.

У зв'язку з підготовкою до опалювального сезону 2018 – 2019 рр. 30.08.2018 р. проведена перевірка стану замкових пристроїв у робочих кімнатах та архівосховищах будівель Державного архіву по вул. Мироносицька, 41 та пр. Московський, 7, ведеться відповідний журнал.

У будівлі Державного архіву по вул. Мироносицька, 41 побудовано та введено в експлуатацію додаткове туалетне приміщення для співробітників Державного архіву.

У будівлі Державного архіву по пр. Московський, 7 були виконані приписи пожежної охорони та замінені 14 дверей до архівосховищ на металеві пожежостійкі.

Місце для куріння на території Держархіву визначено. У зазначеному місці присутній інформаційний знак.

У вересні 2018 року виконані роботи по вимірювання опору ізоляції силової електропроводки та живлячих кабельних ліній у будівлях Державного архіву по вул. Мироносицька, 41 та пр. Московський, 7.

Проведені роботи по заміні застарілої системи охоронної сигналізації на оптоволоконну по пр. Московський, 7.

Зі співробітниками Державного архіву по вул. Мироносицька, 41 28.11.2018 р. та 30.11.2018 р. по пр. Московський, 7 проведені практичні тренування по гасінню умовної пожежі з застосуванням вогнегасників ВП-5.

У грудні 2018 році були замінені вогнегасники у приміщеннях Державного архіву по вул. Мироносицька, 41, пр. Московський, 7 (100 од.) у яких закінчився 10-ти річний термін експлуатації.

У будівлі Державного архіву по вул. Мироносицька, 41 є автоматична установка пожежної сигналізації і сповіщення про пожежу (далі – АУПС). АУПС типу РС585 «Омега», зав. № 1189, зав. № 1263, ДСТУ EN 54-2, ДСТУ

EN 54-4, експлуатується в автоматичному режимі і цілодобово перебуває у робочому стані.

Ручні пожежні сповіщувачі є на кожному поверсі, у архівосховищах.

Технічне обслуговування встановленої установки пожежної автоматики проводилось щомісяця, що, згідно з пунктом 3 глави 1 розділу V Правил пожежної безпеки, засвідчується записами у відповідному Журналі № 1886 «Обліку технічного обслуговування і ремонту установки пожежної автоматики», який знаходиться у місці розташування апаратури. Обслуговування установки пожежної автоматики в Державному архіві проводить КП «ХарківСпецСервіс».

Розпочато підготовчі роботи по заміні системи пожежної сигналізації приміщень архіву по пр. Московський, 7, яка технічно застаріла. У січні 2018 року, з метою розробки проекту та створення кошторису на встановлення автоматичної установки пожежної сигналізації і сповіщення про пожежу в будівлі Державного архіву по пр. Московський, 7, техніком ПАТ «Спецавтоматика» проведено огляд та заміри у робочих кімнатах та сховищах архіву. На I півріччя 2019 року заплановані роботи з затвердження проекту, монтажу та налагодження автоматизації системи пожежної сигналізації, сповіщення про пожежу та передавання тривожних сповіщень у приміщеннях Державного архіву по пр. Московський, 7.

Автоматичної системи пожежогасіння у приміщеннях Державного архіву по вул. Мироносицька, 41 та пр. Московський, 7 немає.

У приміщеннях диспетчерських пунктів в обох будівлях Державного архіву на видному місці вивішена інструкція про порядок дій чергового персоналу у разі появи сигналів про пожежу або при несправностях АУПС. Диспетчерські пункти обладнано телефонним зв'язком, укомплектовується електричним ліхтарем, є природне освітлення.

Система вентиляції приміщень та архівосховищ по вул. Мироносицька, 41 більше 10 років знаходиться у неробочому стані.

Архівними відділами РДА та міськрад Харківської області упродовж 2018 року з метою створення оптимальних умов зберігання документів Національного архівного фонду було проведено ряд заходів, спрямованих на посилення охоронної безпеки та протипожежного захисту.

Зокрема, встановлено камери внутрішнього відеоспостереження в архівному відділі Первомайської РДА (1); зовнішнього відеоспостереження в архівних відділах Первомайської РДА (4) та Лозівської міськради (2).

Пожежну сигналізацію з димовими датчиками підключено до центрального пункту, в Архівному відділі Близнюківської РДА. Встановлено охоронну сигналізацію з підключенням до центрального пункту в Архівному відділі Дергачівської РДА. Відбувся ремонт охоронної та пожежної сигналізації в архівному відділі Чугуївської міськради.

Трьома архівними відділами придбано 7 вогнегасників: Дергачівської РДА (4), Кегичівської РДА (1) та Харківської РДА (2)

Відбулася заміна застарілих вогнегасників в архівних відділах: Зміївської РДА (3), Кегичівської РДА (4), Коломацької РДА (2) та Чугуївської РДА (3).

Проведено перевірку та перезарядку вогнегасників: Балаклійської, Харківської, Чугуївської РДА, Люботинської та Чугуївської міськрад.

Придбано гігрометр Архівним відділом Харківської РДА.

Встановлено металеві двері в архівних відділах: Вовчанської РДА (2), Красноградської РДА (1).

Було встановлено решітки на вікнах: Богодухівської, Нововодолазької РДА, Лозівської, Чугуївської міськрад; решітки на двері в архівному відділі Богодухівської РДА.

Замінено електропроводку в архівних відділах Красноградської РДА та Чугуївської міськради.

У плановому порядку проводилися інструктажі з пожежної безпеки.

Начальники архівних відділів брали участь у навчаннях: у командно-штабному навчанні у рамках планової комплексної перевірки діяльності Великобурлуцької РДА та органів місцевого самоврядування щодо виконання ними вимог законів та інших нормативно-правових актів з питань техногенної та пожежної безпеки, цивільного захисту (Великобурлуцької РДА); в Навчальному центрі ОРС ЦЗ ДСНС України (Нововодолазької, Чугуївської РДА).

Здійснено перевірку дотримання протипожежного режиму в архівних відділах Балаклійської, Близнюківської, Вовчанської РДА.

2-ма архівними відділами отримано додаткові приміщення: Балаклійської РДА (50,6 кв.м.) та Шевченківської РДА (18,4 кв.м.); відбулася заміна приміщень в архівних відділах Валківської РДА (245,5 кв.м.) та Шевченківської РДА (101 кв.м.).

Проводився ремонт в архівних відділах, а саме: Валківської РДА (завершено капітальний ремонт нового приміщення, працівники відділу забезпечені протигазами; поряд з новим приміщенням розташований пожежний гідрант); Дергачівської РДА (підключено приміщення до системи опалення та проведено поточний ремонт 2-х робочих кімнат); Зміївської РДА (на всіх міжкімнатних дверях архівосховищ додатково встановлено врізні та навісні замки, проведена заміна водяних металевих труб на металопластикові, встановлений лічильник для обліку води); Ізюмської РДА (встановлена балка для підпорки стелі в робочій кімнаті архіву); Красноградської РДА (у приміщеннях замінено електропроводку; вхідні двері, що обшиті металом, замінено на протипожежні металеві та модернізовано навіс над головним входом до будівлі; встановлено люмінесцентні лампи в закритих плафонах; у сховищі вимикачі винесено за його межі); Ізюмської міськради (проведено поточний ремонт опалювальної системи); Лозівської міськради (зовнішній косметичний ремонт будівлі та ремонт у котельній (в т.ч. змінено вікно, встановлено ґрати; також пройшов перевірку сигналізатор газу побутовий СГБ-1, придбаний GPRS модем для побутових лічильників газу ТКБ, проведена

перевірка та очищення димових та вентиляційних каналів у котельні Архівного відділу).

В Архівному відділі Чугуївської РДА орендодавцем організовано проведення перевірки опору ізоляції електромережі, вимір опору розтікання на основних заземлювачах і заземлень магістралей і устаткування.

В Архівному відділі Ізюмської міськради відновлено водопостачання, для чого спільно з комунальними службами м. Ізюм розроблено технічну документацію по водовідведенню та встановлено лічильник обліку води.

В Архівному відділі виконавчого комітету Чугуївської міської ради замінено всю електропроводку на нову; оброблено гідроізоляційною сумішшю зовнішні стіни приміщень.

3.3. Відомості про кількість документів (од. зб.) Національного архівного фонду, виданих за межі архіву протягом року (мета видавання, строк видавання, термін повернення).

Протягом 2018 року документи Національного архівного фонду не видавалися за межі Державного архіву.

У 2018 р. за межі архівних відділів РДА та міськрад Харківської області у тимчасове користування було видано 8 од.зб. НАФ.

В Архівному відділі Чугуївської РДА Харківської області видано 2 од. зб. НАФ (мета видавання: проведення судово-екологічної експертизи по кримінальному провадженню; акт про видавання справ у тимчасове користування від 06.11.2018 № 1, строк видавання — 1 місяць; повернуто 07.12.2018).

В Архівному відділі Люботинської міськради видано 6 од. зб. НАФ (мета видавання: за зверненням організації, що є фондоутворювачем, для службового користування; акт від 08.08.2018 р. № 1, строк видавання — 1 місяць; повернуто 22.08.2018 р.; акт № 2 від 14.12.2018 р., строк видавання — 1 місяць; повернуто 28.12.2018 р.).

4. Використання інформації документів Національного архівного фонду

4.1. Тематика виставок, радіо- телепередач, публікацій у ЗМІ, плакатів, альбомів, підготовлених за документами архіву.

Усього в 2018 році Державним архівом підготовлено та відкрито **13** виставок архівних документів, серед яких 5 – у режимі on-line. Їх тематика була наступною:

- «До Дня Соборності України»,
- «До 100-річчя подій Української революції 1917-1921 років»;
- «Місце служби - Афганістан» - on-line;
- «До Дня Героїв Небесної Сотні» - on-line;
- «Дню народження Т.Г. Шевченка присвячується»;

- «До 73-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні»;
- «До Дня пам'яті жертв політичних репресій в Україні» - on-line;
- «До Дня скорботи і вшанування пам'яті жертв війни»;
- «До Дня Конституції України»;
- «З історії храмів Харківщини»;
- «До Дня Державного Прапора України та Дня незалежності України»;
- «До Дня пам'яті жертв голодоморів» - on-line;
- «Видатний український поет Олександр Олесь» (до 140-річчя від дня народження) - on-line.

З експозиціями виставок ознайомилися студенти вищих навчальних закладів м. Харкова, працівники архіву та дослідники, які працюють в його читальних залах.

Упродовж поточного року у Державному архіві проводилася подальша робота щодо висвітлення заходів, що відбуваються в архіві, та популяризації документів, що він зберігає.

У лютому 2018 року до Державного архіву звернулася кореспондент Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ» С. Лігостаєва стосовно архівних документів про будівництво Державної промисловості (далі – Держпром) у місті Харкові. Головний спеціаліст відділу інформації, використання документів та документального забезпечення О. Сафонова надала їй інтерв'ю про будівництво цієї видатної пам'ятки архітектури в стилі конструктивізму, першого радянського хмарочосу – будинку Держпрому. Надані матеріали були використані при підготовці журналістом статті «Харьковский Госпром, который мы не знаем» («Укрінформ», 11.04.2018 року (за матеріалами Державного архіву).

07 листопада головний спеціаліст відділу В. Плисак надала інтерв'ю кореспонденту Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ» С. Лігостаєвій стосовно архівних документів про Голодомор 1932 – 1933 років на Харківщині. В обох випадках відповідна інформація була розміщена на сторінках інтернет-видання «Укрінформ».

07 та 08 листопада сюжет «Родинний кат», в якому були використані архівні документи Державного архіву, вийшов в ефір у телепередачі «Новини» телеканалу «1+1».

14 та 16 листопада головним спеціалістом відділу В. Плисак надані інтерв'ю кореспонденту Національної суспільної телерадіокомпанії України UA: Харків про архівні документи періоду Голодомору на Україні, а саме – спогади мешканців Харківської області.

24 листопада вийшли в ефір Національної суспільної телерадіокомпанії України UA: Харків сюжети про Голодомор 1932 – 1933 років на Харківщині з використанням архівних матеріалів: о 09.00 в телепередачі «Ранок» та о 17.00 у вечірніх «Новинах».

Працівники відділу також підготували 2 статті та інформації для «Харківського архівіста», які будуть надруковані у щорічному видінні за 2018 рік.

Архівними відділами РДА та міськрад Харківської області проводилася робота щодо висвітлення заходів, що відбувалися в архівних установах, та популяризації документів, що у них зберігаються. Тематика виставок, радіо- і телепередач, публікацій у ЗМІ була присвячена ювілейним датам, подіям воєнного періоду (1941 – 1945 рр.) на Харківщині та діяльності архівних відділів.

Усього архівними відділами РДА та міськрад у 2018 році проведено **52 виставки** архівних документів. Найбільше виставок проведено архівними відділами Вовчанської РДА (3), Золочівської РДА (3) та Краснокутської РДА (4).

Тематика виставок, проведених архівними відділами РДА та міськрад:

“Збережемо пам’ять про подвиг”, “До 355-річчя заснування міста Балаклія”, “До роковин Голодомору в Україні”, “Ще довго пам’яттю болітиме війна”, “І Україна таки буде, і в Україні” (до 27-ї річниці Незалежності України), “До 95-річчя створення Золочівського району”, “Кегичівщина в роки війни. Документи свідчать”, “Ми пам’ятаємо, ніколи не забудемо” (До Дня пам’яті та Дня перемоги над нацизмом), “Про тих, що полягли й легендами воскресли” (До Дня партизанської слави), “До Дня вчителя”, “До Дня працівників сільського господарства”, “Коломацькому району — 25 років”, “До дня народження Т.Г. Шевченка”, “Населені пункти Чугуївського району” (до 95-річниці утворення Чугуївського району), “Районний архів — як це було...”, фотовиставка “Ізюм ХХ століття” (до 337-ї річниці м. Ізюм), “Створення радгоспу Топільський”, “Радгосп «Мечніково» створення та діяльність” та ін.

Архівними відділами проведено **5 радіопередач**: 2 — Архівним відділом Балаклійської РДА (про внесення змін до Програми розвитку архівної справи на 2016-2018 роки та про затвердження Програми розвитку архівної справи на 2019-2023 роки); 1 — Архівним відділом Шевченківської РДА (про стан розвитку архівної справи в районі); 1 — Архівним відділом Ізюмської міськради (з приводу перейменування вулиць в м. Ізюм та присвоєння одній із вулиць імені загиблого бійця АТО Сергія Гончаренка; 1 — Архівним відділом Чугуївської міськради (до 100-річчя існування виконавчого комітету Чугуївської міської ради).

Підготовлено **1 телепередачу** Архівним відділом Чугуївської РДА (щодо діяльності Архівного відділу).

Архівними відділам РДА та міськрад протягом звітного періоду підготовлено **64 публікації** у ЗМІ (найбільше статей підготовлено архівними відділами Балаклійської РДА (4), Красноградської РДА (5), Краснокутської РДА (13) та Сахновщинської РДА (4).

Тематика публікацій: “Перегортаючи поживклі сторінки архівних документів”, “До Дня працівників архівних установ”, “За роботою архіву —

долі людей”, “Де зберігається минуле нашого краю”, “Архіви — установи пам’яті”, “Історія існування Коломацького району Харківської області”, “Дню медичного працівника присвячується. Архівні документи можуть розказати багато цікавого”, “До уваги територіальних громад”, “Почесні громадяни м. Чугуїв” тощо.

4.2. Найзапитуваниша тематика досліджень, що проводилися користувачами у читальному залі архіву.

У 2018 році в читальних залах Державного архіву працювало 447 користувачів. Найцікавіша тематика їх досліджень:

- «Теорія і практика організації діяльності закладів суспільної опіки дітей та молоді в Україні (кінець XVIII – початок XX ст.)»;
- «Німецька меншина в Харкові другої половини XVIII – на початку XX ст.»;
- «Національне питання в робітничому середовищі Харкова наприкінці XIX– на початку XX ст.»;
- «Колонізація Далекого Сходу Російської імперії наприкінці XIX – на початку XX ст.(за матеріалами Харківської губернії);
- «Індустріальна спадщина в Україні 1900 – 2015 рр.»;
- «Теоретичні та практичні засади постпенітенціарного патронажу на українських землях (друга половина XIX – початок XX ст.)»;
- «Історія цивільної, військової уніформи часів Російської імперії. Історія радянської військової уніформи»;
- «Формування банку зернових колосових культур в контексті вітчизняної селекції (кінець XIX – початок XXI ст.)»
- «Розвиток теоретичної електротехніки як науки та навчальної дисципліни на теренах України у 30-ті рр. XX ст. – на початку XXI ст.»;
- «Пошук нового архітектурного стилю на прикладі конкурсних робіт Харкова (1920 –1930 рр.)»;
- «Рекрутування робочої сили на примусові роботи в Німеччині в період націонал-соціалізму».

У читальних залах архівних відділів РДА та міськрад протягом 2018 року працювало 119 користувачів. Найцікавіша тематика їх досліджень: “Про забудову міста Балаклія та про відкриття дитячих садочків на території району”, “Розвиток партизанського руху в Нововодолазькому районі в 1942-1945 рр.” тощо.

4.3. Хід виконання роботи з розсекречування документів Національного архівного фонду.

В Державному архіві Харківської області за 2018 рік переглянуто грифи секретності 193 матеріальних носіїв секретної інформації 4 справ, з яких 80 матеріальних носіїв секретної інформації розсекречено.

4.4. Форми співробітництва зі ЗМІ; наявність критичних зауважень у ЗМІ на діяльність архівних установ.

Форми співробітництва Державного архіву зі ЗМІ: публікації, участь у радіо та телепередачах, ведення власних сторінок у соціальних мережах.

Інформування ЗМІ про заходи Державного архіву, що потребують висвітлення, здійснюється за допомогою опублікування інформації на веб-сайті Державного архіву, інформування Департаменту масових комунікацій Харківської обласної державної адміністрації про заходи, проведення яких планується у Державному архіві, особистих контактів.

З метою вивчення громадської думки та оперативного реагування на пропозиції та зауваження щодо діяльності Державного архіву постійно здійснюється цілеспрямований моніторинг електронних та друкованих засобів масової інформації.

На офіційному веб-сайті Харківської обласної державної адміністрації у рубриці «Новини» постійно розміщується інформація про найбільш значущі заходи Державного архіву, на яких були присутні представники ЗМІ (інформація про селекторну нараду, відкриття виставок та ін.). Поряд із цим на веб-сайті обласної державної адміністрації анонсуються та висвітлюються найбільш значущі заходи Державного архіву.

Державний архів має свої власні сторінки у соціальних мережах Twitter та Facebook як організація. На Facebook у Державному архіві працює група (<https://www.facebook.com/groups/1431067783588515/?ref=bookmarks>) та Сторінка (<https://www.facebook.com/archivkharkiv/>) де публікуються новини на анонси пов'язані з подіями, що відбуваються в Державному архіві.

Регулярно на веб-сайтах районних державних адміністрацій та міських рад Харківської області розміщується інформація про роботу архівних відділів на протязі всього року. Крім того, працівники архівних відділів районних державних адміністрацій та міських рад області протягом року готують статті, які виходять на сторінках місцевих ЗМІ, надають інтерв'ю на радіо. Поряд із цим, на власному веб-сайті Державного архіву у рубриці «Новини» розміщується інформація про значні події, що відбуваються в архівних відділах районних державних адміністрацій та міських рад області.

Критичних зауважень щодо діяльності Державного архіву та архівних відділів РДА та міськрад Харківської області у ЗМІ не було.

4.5. Загальна кількість запитів від іноземних громадян, виконаних архівом у звітному році (з розбивкою по країнах).

Протягом 2018 року Державним архівом Харківської області виконано 615 запитів від іноземних громадян, з них: 465 — з Російської Федерації; 49 — з Білорусі; 32 — з Німеччини; 19 — з Ізраїлю; 15 — з Казахстану; 13 — з Грузії;

9 — з Молдови; 4 — з Канади; 3 — з Чехії; 3 — з Литви; 1 — з Великобританії; 1 — з Італії; 1 — з США.

Архівними відділами РДА та міськрад Харківської області у 2018 році виконано 207 іноземних запитів, з них: 201 - з Російської Федерації; 5 — з Білорусі; 1 — з Латвійської Республіки.

4.6. Наявність методичних розробок із виконання генеалогічних запитів; відсоток негативних відповідей на такі запити; співпраця з науковими установами та громадськими організаціями.

У 2006 році головним спеціалістом відділу інформації та використання документів складені методичні рекомендації “Методичні рекомендації щодо виконання генеалогічних запитів за джерелами Державного архіву Харківської області”. Ці рекомендації використовуються як співробітниками архіву, так і дослідниками, які працюють у читальному залі архіву.

Негативні відповіді на запити генеалогічного характеру склали 52,4 %.

Співпраця з науковими установами та громадськими організаціями в архіві не проводилася.

Протягом 2018 року до архівних відділів РДА та міськрад Харківської області запити генеалогічного характеру не надходили.

5. Співпраця з громадськістю

5.1. Тематика зустрічей із громадськістю, вечорів, лекцій, екскурсій, інших форм використання інформації документів Національного архівного фонду.

Упродовж звітнього року у Державному архіві тривала робота з популяризації архівних документів: підготовлено **6 інформаційних листів** з повідомленнями про відомості, виявлені в документах та друкованих виданнях Державного архіву, за наступною тематикою: з історії політичних репресій 1937-1938 років на Харківщині, про злочини Голодомору та про видатного українського поета Олександра Олеся. Такі листи, зокрема, надіслано Головному управлінню освіти та науки Харківської обласної державної адміністрації та Департаменту освіти Харківської міської ради.

Протягом року проведено **6 оглядових екскурсій** по Державному архіву для студентів: 1 курсу факультету публічного управління та адміністрування Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України; 1 курсу факультету соціально-економічного управління Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України; 2 курсу історичного факультету Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди (2 лекції); студентів 2 курсу історичного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна; учнів 10 класу Комунального закладу

«Харківська загальноосвітня санаторна школа-інтернат I-III ступенів № 9» Харківської обласної ради.

Проведено 3 навчально-виробничі практики для студентів ВНЗів м. Харкова:

- 2 курсу історичного факультету Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди;

- 2 курсу Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна (спеціальність «Архівознавство»);

- 2 курсу Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна (спеціальність «Архівознавство» та «Археологія»).

Відповідна робота проводилася в архівних відділах РДА та міськрад Харківської області.

Архівними віділами РДА та міськрад протягом поточного року підготовлено **41** документ з ініціативного інформування.

В Архівному відділі Харківської міськради у 2018 р. проведено 2 практики зі студентами Харківської державної академії культури.

Також в Архівному відділі Харківської міськради проведено 2 екскурсії зі студентами Харківського педагогічного університету та Харківської державної академії культури на теми «Життя і діяльність лікаря Попандопало» та «Сто років архівної справи».

5.2. Заходи, вжиті архівом для поліпшення роботи із зверненнями громадян (наявність баз даних; надання консультацій і роз'яснень із найбільш актуальних питань, що порушуються громадянами у зверненнях та на сторінках ЗМІ; наявність консультативної веб-сторінки «Звернення громадян» на веб-сайті архіву; ведення інформаційно-пошукових систем обліку звернень громадян і контролю за вирішенням порушених у них питань тощо).

Для поліпшення роботи із зверненнями громадян спеціалістами Державного архіву постійно удосконалюється науково-довідковий апарат, триває тематична розробка фондів, створюються картотеки, покажчики, довідкові бази даних. Дотримується порядок формування справ і картотек за зверненнями громадян, ведеться вчасна їх комплектація.

У Державному архіві створені комп'ютерні бази даних на громадян, що були вивезені на примусові роботи до нацистської Німеччини; громадян, що були розкуркулені в 1920-1930-х роках; географічний покажчик до метричних книг за 1749-1890 роки; каталог метричних книг м. Харків та Харківської губернії, що зберігаються у фондах архіву.

На веб-сайті Державного архіву запроваджено рубрику «Електронний архів» де розміщено оцифровані описи справ постійного зберігання дорадянського періоду (303 файлів, 95 фондів) та описи справ радянського періоду (6 файлів, 1 фонд). Всі представлені описи доступні для завантаження у форматі PDF. Робота з цього напрямку триває.

У поточному році у зазначеній рубриці також були розміщені 3 комп'ютерні бази даних:

«Соціальні групи населення у ревізьких казках (ф.31, оп.141)» – 56705 записів;

«Громадяни, що були розкуркулені в 1920 – 1930-х рр.», – 46824 прізвища;

«Показчик до метричних книг (церкви різних повітів Харківської губернії за 1749 – 1890 роки, ф. 40, оп. 105, 109, 110, 112, 113)» – 40029 записів.

Комп'ютерні бази даних доступні для завантаження у форматі Zip.

В електронному вигляді створено: список прізвищ репресованих громадян м. Харків та Харківської області; дворянські родоводи; географічно-тематичний показчик до актів приймання в експлуатацію Державною приймальною комісією закінчених будівництвом об'єктів у Харківській області за 1944-1989 рр. та географічний показчик сповідних розписів за 1788-1918 роки.

У 2018 році продовжена робота з тематичної розробки актових записів про народження, шлюб та смерть громадян м. Харкова. На кінець 2018 року до електронного показчика внесено прізвища 9 500 громадян.

Вищезазначені заходи сприяють полегшенню та прискоренню пошуку необхідних громадянам відомостей із різних питань.

На веб-сайті Державного архіву створені спеціалізовані рубрики для консультацій і роз'яснень з найбільш актуальних питань, що хвилюють громадян. Також на сайті запроваджено рубрику «Звіти», де висвітлюється інформація про стан роботи із зверненнями громадян у Державному архіві за півріччя та за рік.

На веб сайті Державного архіву працює рубрика «Звернення громадян», де розміщено таку інформацію: графік особистого прийому громадян керівництвом архіву; відомості про місцезнаходження документів ліквідованих та реорганізованих підприємств, установ і організацій; форми документів для соціально-правових, тематичних та генеалогічних запитів, які доступні для завантаження у форматі PDF, інформація по роботі із запитами, надісланими електронною поштою.

У рубриці «Архівні установи області» оприлюднені дані про архівні відділи районних державних адміністрацій області та міських рад міст обласного значення, трудові та приватні архіви, а саме: поштова та електронна адреси, номери телефонів, прийомні дні тощо.

У рубриці «Інтернет-приймальня» подано спеціальну форму для замовлення, завдяки якій кожен відвідувач веб-сайту має можливість звернутися до архіву не лише електронною поштою, а й через сайт. Взаємодія з громадськістю продовжує здійснюватися за допомоги соціальних мереж «Twitter» та «Facebook».

Телефон стола довідок Державного архіву Харківської області мається у міському бюро довідок м. Харків, у друкованому виданні «Харків. Золоті сторінки» та розміщено на веб – сайті Державного архіву у рубриці «Контакти».

Реєстрація звернень громадян здійснюється у журналі обліку особистого прийому громадян у столі довідок, на реєстраційно-контрольних картках та в електронному вигляді: застосовується комп'ютерна реєстрація запитів, затверджена з січня 2009 р.; застосовується класифікатор звернень громадян, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 року.

У поточному році оновлено Графік проведення особистого прийому громадян керівництвом Державного архіву, який затверджено наказом заступника директора архіву від 01.08.2017 № 44. Цей графік розміщено на стендах приміщень Державного архіву та на його власному веб-сайті.

Згідно Закону України від 02.07.2015 «Про внесення змін до Закону України «Про звернення громадян» щодо електронного звернення та електронної петиції» розроблено Графік роботи «гарячої лінії» (з 10:00 до 12:30 щочетверга), який затверджено наказом заступника директора архіву від 28.03.2018 № 19.

Керівництво Державного архіву постійно здійснює контроль за своєчасним та якісним виконанням запитів, що надходять від громадян до Державного архіву відповідно до вимог, установлених чинним законодавством.

Питання про стан роботи зі зверненнями громадян є предметом розгляду на засіданнях колегії Державного архіву (розглядається двічі на рік) та обговорюється під час проведення нарад та семінарів для представників архівних відділів районних державних адміністрацій та міських рад області, завідувачів архівів підприємств, установ та організацій підконтрольної Державному архіву мережі.

Державний архів щоквартально та щорічно надає Харківській обласній державній адміністрації довідки про підсумки роботи із зверненнями громадян за відповідний період з аналізом стану їх виконання, причин, що спричиняють появу повторних запитів.

6. Міжнародна діяльність

6.1. Перелік міжнародних договорів про співробітництво з архівними установами та іншими організаціями іноземних держав (з додаванням їх копій).

У 2018 році Державний архів Харківської області не укладав міжнародних договорів про співробітництво з архівними установами та іншими організаціями іноземних держав.

6.2. Виконання зобов'язань за діючими міжнародними договорами про співробітництво в галузі архівної справи.

Упродовж 2018 року Державний архів Харківської області не працював за міжнародними договорами через їх відсутність.

6.3. Службові відрядження за кордон, проведені міжнародні зустрічі, переговори і участь у міжнародних конференціях, семінарах та інших заходах, що здійснювалися у рамках міжнародного співробітництва.

У 2018 році представники Державного архіву Харківської області не відбували у службові відрядження за кордон, не проводили міжнародні зустрічі, переговори та не брали участь у міжнародних конференціях, семінарах та інших заходах у рамках міжнародного співробітництва за його відсутності.

Упродовж звітнього періоду Державним архівом Харківської області виконано майже всі заплановані показники відповідно до Плану розвитку архівної справи на 2018 рік. Було недовиконано:

п.1. На 2018 рік було заплановано 2 комплексні та 5 тематичних перевірок архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад.

У 2018 році відповідно до діючого законодавства (щодо заборони проведення перевірок контролюючим установам без дозволу Кабінету Міністрів України) перевіряння стану забезпечення збереженості документів НАФ та виконання інших напрямів роботи архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад Харківської області Державним архівом не здійснювалися.

Вивчення стану роботи вказаних місцевих архівних установ здійснювалося шляхом опрацювання їх відомостей та анкет про стан пожежної та охоронної безпеки (двічі на рік), щоквартальної звітності (про стан виконання плану розвитку архівної справи, виконання планів перевіряння наявності та плану приймання документів на зберігання), щомісячних інформацій про зміни у стані їх матеріально-технічного забезпечення, даних паспортизації їх приміщень, інше. На засіданнях колегії Державного архіву заслухано доповіді начальників архівних відділів Ізюмської, Красноградської, Лозівської райдержадміністрацій, Ізюмської та Лозівської міськрад Харківської області щодо стану роботи відповідних архівних відділів. Рішення колегії доведено до голів РДА та міських голів міст обласного значення Харківської області.

п.1.7.1. На 2018 рік Державним архівом було заплановано 40 комплексних та 40 тематичних перевірок в юридичних особах-джерелах формування НАФ

У 2018 році відповідно до діючого законодавства (щодо заборони проведення перевірок контролюючим установам без дозволу Кабінету Міністрів України) перевіряння стану забезпечення збереженості документів НАФ архівних підрозділів та служб діловодства установ, підприємств та організацій Державним архівом не здійснювалися.

п. 1.7.3. На базі Державного архіву планувалося провести 2 семінари, але замість цього працівники архіву залучалися до роботи 2 семінарів з питань архівної справи та діловодства поза межами архіву: на базі КП «Регіональний учбово-методичний центр охорони праці» та Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Харківській області (взяли участь 67 слухачів).

п. 3.1. У Державному архіві звітний показник з реставрації документів І ІV складності на паперовій основі становить 20 451 аркуш (при плані 25 500 аркушів). Це пояснюється тим, що аркушів, які потребують ремонту, виявилось у справах удвічі більше, ніж заплановано (звітний показник обсягу робіт із ремонту документів у Державному архіві складає 28 179 аркушів, замість 14 500 запланованих аркушів).

п. 4.2. Державним архівом планувалося проведення 3-х радіопередач, але, у зв'язку з тим, що активність діяльності місцевого радіо знизилася останнім часом, а його кореспонденти не виявили зацікавленості у документах Державного архіву, радіопередачі не було проведено. У той же час виявлені документи Державного архіву було використано при проведенні 3-х телепередач.

Архівними установами Харківської області проведено значну роботу на виконання поставлених перед ними завдань, однак, поряд із позитивними зрушеннями залишається невирішеною низка проблемних питань.

Не дали результату пошуки шляхів фінансування проекту будівництва спеціалізованої споруди для розміщення Державного архіву Харківської області. Можливості архіву щодо приймання документів на зберігання повністю вичерпано більше ніж 20 років тому. Рішенням 20 сесії 7 скликання Харківської міської ради від 20.06.2018 № 1124/18 “Про поновлення договорів оренди землі та продовження строків будівництва об'єктів” було продовжено строк будівництва нової будівлі Державного архіву по вул. Лосівська, 21 до 20.06.2020 року.

Залишається не повністю вирішеним питання оснащення сховищ Державного архіву, архівних відділів РДА та міськрад області протипожежними та охоронними сигналізаціями, автоматичними установками пожежогасіння. У зв'язку з дефіцитом фінансування, 2018 року місцевим архівним установам не виділено кошти для здійснення даного заходу.

Система вентиляції приміщень та архівосховищ в Державному архіві по вул. Мироносицька, 41 більше 10 років знаходиться у неробочому стані. Встановлення автоматичної системи пожежогасіння у сховищах Державного архіву внесено до Програми розвитку архівної справи в Харківській області на 2017-2021 роки (на 2019 рік). В архівних відділах Харківської області встановлення автоматичних систем пожежогасіння внесено до Програм розвитку архівної справи, але 2018 року не профінансовано.

Заступник директора Державного архіву
Харківської області

Є. КУЦ